

بررسی تاثیر بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی در بورس تهران

ابراهیم عباسی

دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
Abbasiebrahim@yahoo.com

حمید رضا وکیلی فرد

دانشیار گروه مدیریت و اقتصاد دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

مرتضی معروف

دانش آموخته کارشناسی ارشد حسابداری، گروه مدیریت و اقتصاد دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۲/۱۶ تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۷/۱۹

چکیده

هدف اصلی این تحقیق « بررسی تاثیر بیش اطمینانی مدیریتی^۱ بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی در بورس تهران طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ » می باشد. جامعه آماری تحقیق، کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس تهران، شامل تعداد ۵۱۲ شرکت می باشد. روش پژوهش از نوع توصیفی، همبستگی با رویکرد کاربردی بوده و روش گردآوری اطلاعات در بخش مبانی نظری از روش کتابخانه ای و در بخش آزمون فرضیات از روش اسنادکاوی صورتهای مالی می باشد. به طور کلی روش آماری مورد استفاده در این پژوهش روش همبستگی و رگرسیون چندگانه است. براساس نتایج فرضیه اول تحقیق، اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معکوس و معناداری دارد. براساس نتایج فرضیه دوم، اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر محافظه کاری شرطی تأثیر معکوس و معناداری دارد. براساس نتایج فرضیه سوم تحقیق، محافظه کاری موجب قوی تر شدن تأثیر معکوس بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی می شود. نتایج مربوط به متغیرهای کنترلی نشان داد که اندازه شرکت تأثیر مستقیم و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی دارد. همچنین، نسبت اقلام تعهدی و اهرم مالی تأثیر معکوس و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی و تأثیر مستقیم و معناداری بر محافظه کاری شرطی دارند.

واژه‌های کلیدی: بیش اطمینانی مدیریتی، محافظه کاری شرطی، کیفیت گزارشگری مالی.

۱- مقدمه

برای سنجش کیفیت گزارشگری مالی استفاده گردیده است. افزون بر این، در این پژوهش، محافظه کاری شرطی نیز که خود معیاری از کیفیت گزارشگری مالی است، به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. انجام این پژوهش می تواند پیشنهادات کاربردی برای مدیران مالی شرکتها در جهت اتخاذ تصمیمات صحیح مالی در برداشته باشد.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

اعتماد بیش از اندازه مدیریتی: مالمندیر و تاته (۲۰۰۵)، مدیران دارای بیش اطمینانی را به عنوان مدیرانی تعریف می کنند که بازده های آتی ناشی از پروژه های شرکت را بیش از حد برآورد می کنند. هیتون (۲۰۰۲) اصطلاح خوش بین را برای مدیرانی به کار می برد که به طور منظم و سیستماتیک، سودآوری ناشی از عملکرد شرکت های خوب را بیش از حد و سودآوری ناشی از عملکرد شرکت های ضعیف را کمتر از حد برآورد می کنند.

محافظه کاری: باسو (۱۹۹۷)، محافظه کاری را با میزان واکنش سود نسبت به اخبار بد که بیشتر از اخبار خوب است، اندازه گیری می کند. اخبار خوب و اخبار بد مشخصه های اساسی برای نشان دادن بازده سهام شرکت هستند (که نمایندگانی برای اخبار اقتصادی می باشند). براساس روش باسو، چنانچه عدم تقارن زمانی بیشتر باشد درجه محافظه کاری شرکت بیشتر است.

کیفیت گزارشگری مالی: یک از متداول ترین تعریفها درباره کیفیت گزارشگری مالی، تعریفی است که توسط دی آنجلو (۱۹۸۱)، ارائه شده است. او کیفیت گزارشگری مالی را این گونه تعریف کرده است: "ارزیابی (استنباط) بازار" از احتمال این که حسابرس موارد تحریفات با اهمیت در صورتهای مالی و یا سیستم حسابداری صاحب کار را کشف کند و تحریف با اهمیت کشف شده را گزارش دهد. احتمال این که حسابرس موارد تحریفات با اهمیت را کشف کند به شایستگی حسابرس، و احتمال این که حسابرس موارد تحریفات با اهمیت کشف شده را گزارش کند، به استقلال حسابرس بستگی دارد.

اهرم مالی: این نسبت رابطه منابع مالی مورد استفاده واحد تجاری را از لحاظ بدهی ها یا حقوق صاحبان سهام تعیین و ارزیابی می کند و در واقع نحوه ترکیب آنها را بررسی می نماید (آقایی و چالاک، ۱۳۸۵).

نسبت اقلام تعهدی: اقلام تعهدی اقلامی هستند که شامل موارد نقدی در صورتهای مالی نمی شوند و مواردی

جایگاه ارزشمند اطلاعات در توسعه اقتصادی و سرمایه گذاری مورد اتفاق صاحب نظران علوم اقتصادی است (حیدری کرد زنگنه و عالی پور، ۱۳۸۶). گزارشهای مالی یکی از منابع اطلاعاتی در دسترس بازارهای سرمایه است که انتظار می رود نقش موثری در توسعه سرمایه گذاری و افزایش کارایی آن ایفا نماید. در این راستا اساتید، محققان و اهل حرفه حسابداری به دنبال افزایش کیفیت گزارشگری مالی به عنوان ابزاری برای ادای مسئولیت پاسخگویی به نیازهای جامعه خود بوده اند. به عنوان مثال بنابر مفاهیم نظری گزارشگری مالی، هدف صورتهای مالی عبارت از ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده کنندگان صورتهای مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد. دست یابی به این هدف مستلزم آن است که اطلاعات مزبور در درجه نخست، مربوط و قابل اتکا بوده و در درجه دوم قابل فهم و قابل مقایسه باشد (دکتر احمد مدرس و همکاران، ۱۳۸۷).

مدیران شرکتها باید در خصوص سیاستهای مختلف شرکت اعم از سیاستهای سرمایه گذاری، تامین مالی، تقسیم سود و همچنین سیاستهای حسابداری از جمله برآورد در حسابداری، تصمیم گیری کنند. این تصمیمات مدیران تحت تاثیر عوامل مختلفی است که از آن جمله می توان به ویژگیهای شخصیتی و رفتاری مدیران اشاره داشت. یکی از ویژگیهای رفتاری مدیران، بیش اطمینانی مدیران است. نتایج پژوهش ها نشان داده است که بیش اطمینانی (خوش بینی بیش از حد) مدیران میتواند تصمیمات مدیران رادر خصوص سیاست های مختلف شرکت تحت تاثیر قرار دهد. لذا انتظار می رود که بیش اطمینانی مدیران کمیت و کیفیت اطلاعات مالی گزارش شده شرکت را متاثر سازد (تاری وردی و همکاران، ۱۳۹۵). مدیران بیش اطمینان، تمایل به دست بالا گرفتن توانایی خود دارند. این در حالی است که، احتمال و تأثیر عوارض جانبی در پروژه ها را دست کم می گیرند. این نوع مدیران ممکن است، تمایل به کاهش نظارت در حسابرسی داشته باشند (دولمن و همکاران، ۲۰۱۵).

در پژوهش تاری وردی و همکاران، از معیارهای مستقیم همچون نوسانات سود شرکت و یا پایداری سود شرکت جهت اندازه گیری متغیرها استفاده شده و عمدتاً کاهش کیفیت گزارشگری مالی را از دیدگاه کیفیت اقلام تعهدی بررسی نموده اند، در حالیکه در این پژوهش از معیارهای غیر مستقیم (مجازی) نیز، همچون Capex جهت محاسبه بیش اطمینانی مدیریتی و لحاظ نمودن دوره تصدی گری حسابرس شرکت

ای در اختیار آنهاست که دیگران از آنها محروم هستند، سودها و جریان نقدی آتی را بیش از حد تخمین میزنند.

تاری وردی و همکاران (۱۳۹۵)، در بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیریت بر گزارشگری مالی، نشان دادند که بیش اطمینانی مدیریت منجر به افزایش خطای برآورد اقلام تعهدی و در نتیجه کاهش کیفیت اقلام تعهدی و همچنین افزایش هموار سازی سود می شود.

فانگ و همکاران (۲۰۱۲)، نشان دادند، حق الزحمه حسابرسی یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر انتخاب حسابرس مستقل محسوب میشود و از سوی دیگر بیش اطمینانی مدیران رابطه ای منفی با حق الزحمه حسابرسی دارد.

بن دیوید و همکاران (۲۰۱۳)، نشان دادند که شرکت با مدیران مغرورتر، هزینه های سرمایه بزرگتری نسبت به سایر شرکتها دارند.

دوئلن و همکاران (۲۰۱۵)، در پژوهشی به بررسی نقش بیش اطمینانی مدیریتی بر حق الزحمه حسابرسی پرداختند. بر اساس نتایج این پژوهش، مدیران مغرور به اندازه مدیران دیگر برای خدمات حرفه ای حسابرسان ارزشی قائل نمی شوند و به دلیل اعتماد کاذبی که به گزارشگری مالی شرکتشان دارند، به دنبال راهکاری برای کم کردن حق الزحمه حسابرسی و در نتیجه کاهش خدمات حسابرسی هستند.

احمد و دوئلن (۲۰۱۶)، در پژوهش دیگری که به بررسی نقش بیش اطمینانی مدیریتی بر محافظه کاری شرطی پرداخته شد، نشان دادند که یک رابطه منفی بین بیش اطمینانی مدیریتی با محافظه کاری شرطی وجود دارد و نظارت خارجی این اثر منفی را کاهش نخواهد داد.

۳- فرضیه های پژوهش

- ۱) اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس تهران تأثیر معناداری دارد.
- ۲) اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر محافظه کاری شرطی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس تهران تأثیر معناداری دارد.
- ۳) محافظه کاری شرطی، بر ارتباط بین دو متغیر اعتماد بیش از اندازه مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس تهران تأثیر معناداری دارد.

هستند که می توانند در معرض دستکاری توسط مدیران قرار گیرند مانند هزینه استهلاک، (چن، ۲۰۰۴).

جریان نقدی عملیاتی: فعالیتهای عملیاتی عبارت از

فعالتهای اصلی مولد درآمد عملیاتی واحد تجاری است. فعالیتهای مزبور متضمن تولید و فروش کالا و ارائه خدمات است و هزینه ها و درآمدهای مرتبط با آن در تعیین سود یا زیان عملیاتی در صورت سود و زیان منظور می شود. جریانهای نقدی ناشی از فعالیتهای عملیاتی اساساً دربرگیرنده جریانهای ورودی و خروجی نقدی مرتبط با فعالیتهای مزبور است. جریان نقدی عملیاتی شامل جریانهای نقدی ورودی و خروجی ناشی از فعالیتهای عملیاتی (فعالیتهای اصلی و مولد درآمد عملیاتی) و نیز آن دسته از جریانهای نقدی است که ماهیتاً بطور مستقیم قابل ارتباط با سایر طبقات جریانهای نقدی صورت جریان وجه نقد نباشد (رسائیان، ۱۳۹۲).

ادبیات موضوعی که به بررسی بیش اطمینانی مدیریت پرداخته اند، تأثیرات آن را بر محافظه کاری حسابداری، حق الزحمه حسابرسی، هموارسازی سود، کیفیت اقلام تعهدی و همچنین سیاست های هزینه سرمایه، بررسی کرده اند.

فروغی و فلاح (۱۳۹۳)، در تحقیقی به بررسی ارتباط بیش اطمینانی بر محافظه کاری شرطی و غیرشرطی پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان داد وجود بیش اطمینانی در رفتار مدیران، موجب کاهش محافظه کاری شرطی و غیرشرطی در گزارشگری حسابرسی می شود.

رامشه و ملانظری (۱۳۹۳)، در پژوهشی به بررسی رابطه بین محافظه کاری و بیش اطمینانی مدیریتی پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد محافظه کاری با بیش اطمینانی ارتباط معکوس و معناداری دارد.

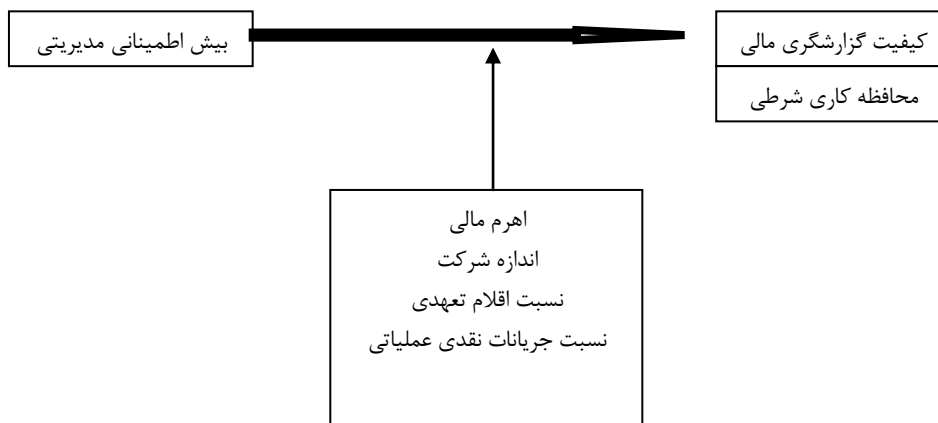
حساس یگانه و همکاران (۱۳۹۴)، در تحقیقی به بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیریت بر حق الزحمه حسابرسی پرداختند. این تحقیق بیان می کند که بیش اطمینانی یا اعتماد بیش از حد به خود، می تواند اعتقاد بی اساس درباره تواناییهای شناختی، قضاوتها و استدلال شهودی فرد تعریف شود. لذا از آنجاییکه مدیران بیش اطمینان به فرایند گزارشگری مالی شرکت اطمینان دارند، تلاش می کنند از طریق مذاکره، دامنه رسیدگی های حسابرسی را کم کنند و حق الزحمه کمتری پرداخت کنند.

بلو و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی به بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیریت بر هموار سازی سود پرداخته اند. طبق مبانی نظری پژوهش آنها، هموارسازی سود به طور قابل ملاحظه ای تحت تأثیر انتظارات در مورد سودهای آینده است و مدیران بیش اطمینان در نتیجه این تفکر که اطلاعات ویژه

۴- روش شناسی پژوهش

روش پژوهش از نوع توصیفی، همبستگی با رویکرد کاربردی است. روش گردآوری اطلاعات در بخش مبانی نظری، روش کتابخانه ای و در بخش آزمون فرضیات، اسنادکاوی صورتهای مالی با استفاده از نرم افزار ره آورد نوین می باشد و

تجزیه و تحلیل نهایی اطلاعات به کمک نسخه هشتم نرم افزار EViews انجام گرفته که شامل تحلیل توصیفی آزمون نرمال بودن (K-S)، تحلیل همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه می باشد.

نمودار ۱ - مدل مفهومی تحقیق

جامعه آماری تحقیق، کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس تهران، شامل تعداد ۵۱۲ شرکت می باشد که با استفاده از روش نمونه برداری حذف سیستماتیک (غربالگری)، از جامعه-ی آماری مورد نظر، با توجه به شرایط و محدودیت های جدول شماره ۱، تعداد ۱۱۲ شرکت به عنوان نمونه مورد مطالعه، انتخاب شده است.

در این پژوهش در فرضیه اول و دوم، اعتماد بیش از اندازه مدیریتی به عنوان متغیر مستقل و محافظه کاری شرطی و کیفیت گزارشگری مالی به عنوان متغیرهای وابسته و در فرضیه سوم محافظه کاری شرطی و اعتماد بیش از اندازه مدیریتی به عنوان متغیر مستقل و کیفیت گزارشگری مالی به عنوان متغیر وابسته می باشد. اهرم مالی، اندازه شرکت، نسبت اقلام تعهدی و نسبت جریانهای نقدی عملیاتی به عنوان متغیرهای کنترل می باشند.

جدول ۱- تعیین حجم نمونه آماری

ردیف	شرایط	تعداد حذف از نمونه	باقیمانده
۱	برای انتخاب نمونه همگن، شرکتها باید قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس تهران پذیرفته شده باشند و از ابتدای سال ۱۳۹۰ سهام آنها در بورس مورد معامله قرار گرفته باشد.	۱۰۰	۴۱۲
۲	به منظور انتخاب شرکتهای فعال، معاملات این شرکتها در طول سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۴ در بورس بیش از سه ماه دچار وقفه نشده باشد	۱۲۸	۲۸۴
۳	به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، دوره مالی شرکتها منتهی به اسفند ماه باشد.	۵۸	۲۲۶
۴	بین سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۴ تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی نداشته باشند.	۷۵	۱۵۱
۵	دستیابی به اطلاعات مورد نیاز شرکتها، مقدور باشد.	۳۹	۱۱۲

اعتماد بیش از اندازه مدیریتی

براساس تحقیق رامشه و ملانظری (۱۳۹۳) جهت محاسبه بیش اطمینانی از شاخص (capex) که یک شاخص مجازی است استفاده می شود. اگر مخارج سرمایه ای در یک دوره معین تقسیم بر کل داراییهای ابتدای دوره، بزرگتر از سطح میانه آن برای صنعت مربوطه در آن سال باشد، برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر می باشد. این شاخص بر مبنای یافته بن دیوید و همکاران (۲۰۱۰) و مالمندیر و تاته (۲۰۰۵) می باشد که نشان دادند در شرکتهایی با مدیریت بیش اطمینان، مخارج سرمایه ای بالاتر است.

محافظه کاری

محافظه کاری شرطی با استفاده از مدل رگرسیون باسو (۱۹۹۷) اندازه گیری می شود. تفاوت بهنگام سازی بین اخبار خوب و اخبار بد، بوسیله ی α_3 در معادله رگرسیون زیر دنبال می شود:

$$(1) \quad EPS_{j,t} = \alpha_0 + \alpha_1 R_{j,t} + \alpha_2 DUM_{j,t} + \alpha_3 R^*DUM_{j,t} + \varepsilon_{j,t}$$

$EPS_{j,t}$ = تغییرات در سود خالص شرکت تقسیم بر جمع کل دارایی ها.
 $R_{j,t}$ = اندازه شرکت که از طریق لگاریتم طبیعی جمع دارایی ها محاسبه می شود.

$DUM_{j,t}$ = اخبار بد که متغیر دامی است، در صورتی که بازده شرکت منفی باشد، عدد یک، در غیر این صورت عدد صفر می باشد. در مدل فوق α_3 بیانگر میزان محافظه کاری خواهد بود.

کیفیت گزارشگری مالی

در این پژوهش کیفیت گزارشگری مالی از طریق محاسبه دوره تصدی گری حسابرس شرکت سنجیده می شود. هرچه دوره تصدی گری حسابرس بالاتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بالاتر می باشد (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۷).

اهرم مالی

در این پژوهش، برای اندازه گیری اهرم مالی شرکت از تقسیم ارزش دفتری بدهیهای بلند مدت بر کل داراییهای شرکت استفاده می شود (جندقی، ۱۳۸۹).

$$FL = BV / \text{TOTAL ASSETS}$$

BV = ارزش دفتری بدهیهای بلند مدت

اندازه شرکت

اندازه شرکت از طرق مختلفی از جمله ارزش داراییهای شرکت محاسبه می شود که در این پژوهش از طریق داراییها محاسبه شده است. یعنی لگاریتم نپری کل داراییها به عنوان معیار سنجش اندازه شرکت می باشد (نورانی ۱۳۸۵).
 (کل داراییها) = log = اندازه شرکت

نسبت اقلام تعهدی

کل اقلام تعهدی از تفاوت میان سود قبل از اقلام غیرمترقبه و جریانهای نقد حاصل از فعالیتهای عملیاتی بدست می آید. کل اقلام تعهدی تقسیم بر کل داراییها نشانگر نسبت اقلام تعهدی می باشد (حساس یگانه و همکاران ۱۳۸۷).

جریانهای نقدی عملیاتی

برای محاسبه جریان نقدی عملیاتی از فرمول زیر استفاده می شود:

$$CFO = NI + NCC + \Delta WC$$

NI: سود خالص،

NCC: هزینه های غیرنقدی که می بایست به سود خالص اضافه شود، زیرا این نوع هزینه ها موجب کاهش سود خالص شده اما از بابت آن وجهی خارج نشده است مانند استهلاک و ΔWC : سرمایه در گردش می باشد (ریکاردو، ۲۰۱۲).

۵- تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها

خلاصه وضعیت آمار توصیفی مربوط به متغیرهای مدل پس از غربالگری و حذف داده های پرت، به شرح جدول ۲ ارائه شده است.

با توجه به داده های جدول ۲، میانگین کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی شرکت های نمونه به ترتیب برابر ۷ و ۰/۴۵۹۳ بوده و کمترین و بیشترین مقدار آن به ترتیب برابر با (۳، ۱۹) و (۰/۱۷۲۴ و ۰/۸۸۹۳) می باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، نشان می دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست. با توجه به نگاره آماره توصیفی متغیرهای تحقیق، بالاترین میانگین مربوط به متغیر اندازه شرکت و کمترین میانگین مربوط متغیر اهرم مالی شرکت می باشد. بالاترین انحراف معیار مربوط به متغیر بیش اطمینانی مدیریتی و کمترین انحراف معیار مربوط به متغیر کیفیت گزارشگری مالی می باشد.

۵-۱- بررسی همبستگی میان متغیرهای پژوهش

براساس نتایج حاصل از آماره پیرسون (جدول ۳)، اعتماد بیش از اندازه مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی تأثیر معکوس و معناداری دارد. همچنین اندازه شرکت تأثیر مستقیم و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه

کاری شرطی دارند. نسبت اقلام تعهدی و اهرم مالی تأثیر معکوس و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی و تأثیر مستقیم و معناداری بر محافظه کاری شرطی دارند.

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	تعداد مشاهدات	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	چولگی	کشیدهی
بیش اطمینانی مدیریتی	۵۶۰	۰/۳۰۳۶	۰/۴۹۸۱	۰	۱	۰/۱۹۱	-۱/۹۷۰
کیفیت گزارشگری مالی	۵۶۰	۷	۰/۰۴۱۹	۳	۱۹	۲/۵۹۳	۷/۱۷۷
محافظه کاری شرطی	۵۶۰	۰/۴۵۹۳	۰/۲۷۶۹	۰/۱۷۲۴	۰/۸۸۹۳	-۲/۶۶۳	۳/۱۱۹
اهرم مالی	۵۶۰	۰/۲۱۵۴	۰/۱۲۵۲	۰/۰۴۵۲	۰/۶۹۱۹	-۰/۰۰۳	-۰/۲۱۲
اندازه شرکت	۵۶۰	۱۲/۱۲۱۸	۰/۰۵۳۶	۹/۵۱۰۷	۱۷/۲۹۶۵	-۰/۰۰۲	-۰/۲۱۱
نسبت اقلام تعهدی	۵۶۰	۰/۵۵۳۱	۰/۲۴۱۱	۰/۱۷۳۰	۰/۷۴۹۳	۱/۲۲۳	۱/۶۶۶
نسبت جریانهای نقدی عملیاتی	۵۶۰	۰/۵۹۲۴	۰/۱۳۰۴	۰/۳۳۱۶	۰/۶۴۸۲	۲/۳۳۷	۱۲/۱۷۲

جدول ۳- آزمون همبستگی پیرسون

متغیر	بیش اطمینانی مدیریتی	کیفیت گزارشگری مالی	محافظه کاری شرطی	اهرم مالی	اندازه شرکت	اقلام تعهدی	جریانهای نقدی عملیاتی
بیش اطمینانی مدیریتی	۱						
کیفیت گزارشگری مالی		۱					
محافظه کاری شرطی			۱				
اهرم مالی				۱			
اندازه شرکت					۱		
نسبت اقلام تعهدی						۱	
نسبت جریانهای نقدی عملیاتی							۱

در سطح اطمینان ۹۵٪ معنی دار باشد مورد تأیید قرار خواهند داد. داده‌های پانل برآورد می‌شوند و در صورتی که ضریب متغیرها

فرضیات این پژوهش با استفاده از مدل‌های زیر به صورت

گرفت.

آزمون استفاده شده است. نتایج آزمون جاکو- برا، حاکی از این است که باقیمانده‌های حاصل از برآورد مدل پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ از توزیع نرمال برخوردار هستند، به طوری که احتمال مربوط به این آزمون برای هر سه مدل، بزرگ‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد که نشان از نرمال بودن توزیع باقیمانده‌های حاصل از برآورد مدل پژوهش می‌باشد. یکی دیگر از مفروضات آماری رگرسیون کلاسیک همسانی واریانس باقیمانده‌ها می‌باشد. در صورتی که واریانس‌ها ناهمسان باشند برآورد کننده خطی نارایب بوده و کمترین واریانس را نخواهد داشت. در این مطالعه برای بررسی همسانی واریانس‌ها از آزمون برش پاگان استفاده شده است. با توجه به سطح اهمیت هر سه مدل که کوچک‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد، فرضیه صفر مبنی بر وجود همسانی واریانس رد شده و می‌توان گفت مدلها دارای مشکل ناهمسانی واریانس می‌باشند. در این مطالعه برای رفع این مشکل در برآورد از روش برآورد حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) استفاده شده است. همچنین در این مطالعه برای آزمون همبسته نبودن باقیمانده‌ها که یکی از مفروضات تجزیه و تحلیل و تحلیل رگرسیون می‌باشد و خود همبستگی نامیده می‌شود از آزمون دوربین واتسون (D-W) استفاده شده است. با توجه به نتایج اولیه برآورد مدل، مقدار آماره دوربین واتسون برای هر سه مدل بین ۱/۵ و ۲/۵ می‌باشد که می‌توان نتیجه گرفت باقیمانده‌ها مستقل از هم می‌باشند. علاوه بر این، برای آزمون این که مدلها دارای رابطه خطی است و اینکه آیا مدلهای موردنظر پژوهش از نظر رابطه خطی بودن و یا غیر خطی بودن درست تبیین شده است یا خیر از آزمون رمزی استفاده گردیده است. با توجه به این که سطح اهمیت آزمون رمزی برای هر سه مدل بزرگ‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین فرضیه صفر این آزمون مبنی بر خطی بودن مدل تأیید شده و مدلها دارای خطای تصریح نمی‌باشد. خلاصه نتایج آزمون‌های فوق در جداول ۷، ۸ و ۹ ارائه شده است.

با توجه به نتایج حاصل از آزمون‌های چاو و هاسمن و همچنین نتایج آزمون مفروضات آماری رگرسیون کلاسیک، مدلهای پژوهش با استفاده از روش داده‌های پانل و به صورت اثرات ثابت برآورد می‌شود. نتایج آزمون فرضیه‌ها در جداول ۱۰، ۱۱ و ۱۲ ارائه شده است.

(۲)

$$AQ_{i,t} = \alpha_0 + \beta_1 OC_{i,t} + \beta_2 FL_{i,t} + \beta_3 SIZE_{i,t} + \beta_4 ACC_{i,t} + \beta_5 CFO_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

(۳)

$$CONS_{i,t} = \alpha_0 + \beta_1 OC_{i,t} + \beta_2 FL_{i,t} + \beta_3 SIZE_{i,t} + \beta_4 ACC_{i,t} + \beta_5 CFO_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

(۴)

$$AQ_{i,t} = \alpha_0 + \beta_1 OC_{i,t} + \beta_2 CONS_{i,t} + \beta_3 FL_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 ACC_{i,t} + \beta_6 CFO_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = 0 \\ H_1 : \beta_1 \neq 0 \end{cases}$$

OC = بیش اطمینانی مدیریتی

CONS = محافظه کاری شرطی

AQ = کیفیت گزارشگری مالی

Size = اندازه شرکت

FL = اهرم مالی

ACC = نسبت اقلام تعهدی

CFO = نسبت جریان نقدی عملیاتی

برای این که بتوان مشخص نمود که آیا استفاده از روش داده‌های پانل در برآورد مدل موردنظر کارآمد خواهد بود یا نه، از آزمون چاو و به منظور اینکه مشخص گردد کدام روش (اثرات ثابت و یا اثرات تصادفی) جهت برآورد مناسب‌تر است از آزمون هاسمن استفاده می‌شود. نتایج حاصل از این آزمون‌ها در جدول ۴ الی ۶ ارائه شده است.

۵-۲- نتایج حاصل از آزمون چاو و هاسمن

با توجه به نتایج آزمون چاو، چون برای هر سه مدل؛ P-Value آنها کمتر از (۰/۰۵) می‌باشد، بیان‌گر این است که می‌توان از روش داده‌های پانل استفاده نمود. همچنین با توجه به نتایج آزمون هاسمن، چون برای هر سه مدل P-Value آنها کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، لازم است مدلها با استفاده از روش اثرات ثابت برآورد شود.

برای سنجش اعتبار مدل و بررسی مفروضات رگرسیون کلاسیک لازم است علاوه بر بررسی عدم وجود هم‌خطی بین متغیرهای مستقل وارد شده در مدل، آزمون‌هایی در ارتباط با نرمال بودن باقیمانده‌ها، همسانی واریانس‌ها، استقلال باقیمانده‌ها و عدم وجود خطای تصریح مدل (خطی بودن مدل) نیز انجام شود. برای آزمون نرمال بودن جملات خطا از آزمون‌های مختلفی می‌توان استفاده کرد. یکی از این آزمون‌ها، آزمون جاکو- برا می‌باشد که در این پژوهش نیز از این

جدول ۴- نتایج آزمون چاو و هاسمن مدل (۱)

آزمون	تعداد	آماره	مقدار آماره	درجه آزادی	P-Value
چاو	۵۶۰	F	۳/۰۹۳۲	۵	۰/۰۲۸۴
هاسمن	۵۶۰	χ^2	۳/۰۷۰۵	۵	۰/۰۳۹۴

جدول ۵- نتایج آزمون چاو و هاسمن مدل (۲)

آزمون	تعداد	آماره	مقدار آماره	درجه آزادی	P-Value
چاو	۵۶۰	F	۳/۳۳۶	۵	۰/۰۰۰
هاسمن	۵۶۰	χ^2	۳/۱۹۴	۵	۰/۰۴۹۲

جدول ۶- نتایج آزمون چاو و هاسمن مدل (۳)

آزمون	تعداد	آماره	مقدار آماره	درجه آزادی	P-Value
چاو	۵۶۰	F	۳/۵۹۴	۶	۰/۰۱۶۵
هاسمن	۵۶۰	χ^2	۳/۹۹۳	۶	۰/۰۰۱۶

جدول ۷- نتایج آزمون‌های مربوط به مفروضات آماری مدل ۱

آماره Ramsey		آماره Durbin-Watson		آماره Breusch-Pagan		آماره Jarque-Bera	
P-Value	F	D		P-Value	F	P-Value	χ^2
۰/۶۲۳۸	۳/۴۷۲۲	۲/۴۲		۰/۰۳۰۲	۱/۰۸۴۵	۰/۳۴۱۲	۱/۳۴۳۵

جدول ۸- نتایج آزمون‌های مربوط به مفروضات آماری مدل ۲

آماره Ramsey		آماره Durbin-Watson		آماره Breusch-Pagan		آماره Jarque-Bera	
P-Value	F	D		P-Value	F	P-Value	χ^2
۰/۴۸۷	۳/۱۱۳	۲/۲۸		۰/۰۰۲۲	۱/۹۳۶	۰/۴۴۸۲	۱/۴۸۱۴

جدول ۹- نتایج آزمون‌های مربوط به مفروضات آماری مدل ۳

آماره Ramsey		آماره Durbin-Watson		آماره Breusch-Pagan		آماره Jarque-Bera	
P-Value	F	D		P-Value	F	P-Value	χ^2
۰/۷۹۲۱	۳/۷۷۳۰	۲/۱۷		۰/۰۲۱۵	۱/۱۰۴۳	۰/۰۸۳۴	۱/۵۲۷۱

می‌گیرد، لذا فرضیه اول تحقیق پذیرفته شده و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد. منفی بودن ضریب این متغیر (۲/۱۰۴۲-) حاکی از وجود تأثیر معکوس بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی می‌باشد، به طوری که با افزایش ۱ واحدی بیش اطمینانی مدیریتی، کیفیت گزارشگری مالی نیز به میزان ۲/۱۰۴۲ واحد کاهش می‌یابد. بنابراین با توجه به تجزیه و تحلیل‌های صورت گرفته در ارتباط با تأیید فرضیه اول پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معکوس و معناداری

۳-۵- نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

براساس جدول ۱۰، مدل برازش شده فرضیه اول پژوهش بصورت زیر می‌باشد:

$$AQ_{i,t} = 7.6784 - 2.1042OC_{i,t} - 3.0286FL_{i,t} + 3.3801SIZE_{i,t} - 0.7383ACC_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۱۰، از آنجایی احتمال آماره t برای ضریب متغیر بیش اطمینانی مدیریتی، کوچک‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۲۶۰)، در نتیجه تأثیر بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار

شده در جدول ۱۱، از آنجایی احتمال آماره t برای ضریب متغیر بیش اطمینانی مدیریتی کوچکتر از $0/05$ می‌باشد، در نتیجه تأثیر متغیر بیش اطمینانی مدیریتی بر محافظه کاری شرطی در سطح اطمینان 95 درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد. منفی بودن ضرایب این متغیر ($-3/5482$) حاکی از تأثیر معکوس متغیر بیش اطمینانی مدیریتی بر محافظه کاری شرطی می‌باشد، به طوری که با افزایش 1 واحدی بیش اطمینانی مدیریتی، محافظه کاری شرطی نیز به ترتیب به میزان ($3/5482$) واحد کاهش می‌یابد. در بررسی معنی‌دار بودن کل مدل با توجه به این که مقدار احتمال آماره F از $0/05$ کوچکتر می‌باشد ($0/0000$) با اطمینان 95% معنی‌دار بودن کل مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که $42/97$ درصد از نوسانات محافظه کاری شرطی توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌گردد.

دارد. در بررسی معنی‌دار بودن کل مدل با توجه به این که مقدار احتمال آماره F از $0/05$ کوچکتر می‌باشد ($0/0098$) با اطمینان 95% معنی‌دار بودن کل مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که $39/24$ درصد از نوسانات کیفیت گزارشگری مالی توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌گردد.

۴-۵- نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

براساس جدول ۱۱، مدل برازش شده فرضیه دوم پژوهش بصورت زیر می‌باشد:

$$CONS_{i,t} = 4.1204 - 3.5482OC_{i,t} - 0.7383FL_{i,t} + 3.0286SIZE_{i,t} - 1.9217ACC_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

این فرضیه با استفاده از مدل ذکر شده بصورت داده‌های پانل برآورد گردید. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه نتایج ارائه

جدول ۱۰: نتایج آزمون فرضیه اول تحقیق با استفاده از روش اثرات ثابت

رابطه	P-Value	آماره t	ضریب	متغیر
-	$0/0093$	$2/6090$	$7/6784$	جزء ثابت
معکوس	$0/0260$	$-2/2199$	$-2/1042$	بیش اطمینانی مدیریتی
مستقیم	$0/0000$	$2/3084$	$3/3801$	اندازه شرکت
معکوس	$0/0373$	$-2/6084$	$-3/0286$	اهرم مالی
معکوس	$0/0000$	$-2/8381$	$-0/7383$	نسبت اقلام تعهدی
عدم رابطه	$0/559$	$-0/3276$	$-1/9217$	نسبت جریان نقدی عملیاتی
$0/3924$				ضریب تعیین مدل
$0/1933$ ($0/0098$)				آماره F ($P-Value$)

جدول ۱۱: نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق با استفاده از روش اثرات ثابت

رابطه	P-Value	آماره t	ضریب	متغیر
-	$0/0001$	$2/5936$	$4/1204$	جزء ثابت
معکوس	$0/0376$	$-3/0021$	$-3/5482$	بیش اطمینانی مدیریتی
مستقیم	$0/0010$	$3/2964$	$3/0286$	اندازه شرکت
معکوس	$0/0175$	$-2/2973$	$-0/7383$	اهرم مالی
معکوس	$0/0003$	$-2/2449$	$-1/9217$	نسبت اقلام تعهدی
عدم رابطه	$0/3281$	$0/1856$	$1/1854$	نسبت جریان نقدی عملیاتی
$0/4297$				ضریب تعیین مدل
$0/3658$ ($0/0000$)				آماره F ($P-Value$)

۵-۵- نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش

براساس جدول ۱۲، مدل برازش شده فرضیه سوم پژوهش صورت زیر می باشد:

$$AQ_{i,t} = 3.2186 - 3.8961OC_{i,t} - 1.2747CONS_{i,t} - 0.8194FL_{i,t} + 1.1179SIZE_{i,t} - 1.4260ACC_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در بررسی معنی داری ضرایب با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۱۲، از آنجاییکه احتمال آماره t برای ضریب متغیرهای بیش اطمینانی مدیریتی و محافظه کاری شرطی کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه تأثیر متغیرهای بیش اطمینانی مدیریتی و محافظه کاری شرطی بر کیفیت گزارشگری مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد. منفی بودن ضریب متغیر بیش اطمینانی مدیریتی (۳/۸۹۶-) حاکی از تأثیر معکوس متغیر بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی می باشد، به طوریکه با افزایش ۱ واحدی بیش اطمینانی مدیریتی، کیفیت گزارشگری مالی نیز به میزان (۳/۸۹۶) واحد کاهش می یابد. منفی بودن ضریب متغیر محافظه کاری شرطی (۱/۲۷۴-) حاکی از تأثیر معکوس متغیر محافظه کاری شرطی بر کیفیت گزارشگری مالی می باشد، به طوریکه با افزایش ۱ واحدی محافظه کاری شرطی، کیفیت گزارشگری مالی به میزان (۱/۲۷۴) واحد کاهش می یابد.

با توجه به مقایسه ضریب متغیر بیش اطمینانی مدیریتی در جدول ۱۰ با جدول ۱۲، چون قدر مطلق ضریب بیش

اطمینانی مدیریتی در جدول ۱۲، (۳/۸۹۶-) بزرگتر از قدر مطلق ضریب بیش اطمینانی مدیریتی در جدول ۱۰، (۲/۱۰۴۲-) می باشد، می توان فرضیه سوم را تأیید کرد و نتیجه گرفت که محافظه کاری شرطی موجب تقویت اثر معکوس بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی می شود. در بررسی معنی دار بودن کل مدل با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد (۰/۱۵۴)، با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تأیید می شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۴۰/۱۲ درصد از نوسانات کیفیت گزارشگری مالی توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می گردد.

در بررسی معنی داری ضرایب در جداول فوق، از آنجایی احتمال آماره t برای ضرائب متغیرهای اندازه شرکت، اهرم مالی و نسبت اقلام تعهدی کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه متغیرهای مزبور در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی دارند. مثبت بودن ضریب متغیر اندازه شرکت حاکی از تأثیر مثبت اندازه شرکت بر کیفیت گزارشگری مالی و محافظه کاری شرطی می باشد، و منفی بودن ضریب متغیرهای نسبت اقلام تعهدی و اهرم مالی، حاکی از وجود تأثیر معکوس نسبت اقلام تعهدی و اهرم مالی بر کیفیت گزارشگری مالی شرکتها می باشد

جدول ۱۲- نتایج آزمون فرضیه سوم تحقیق با استفاده از روش اثرات ثابت

متغیر	ضریب	آماره t	P-Value	رابطه
جزء ثابت	۳/۲۱۸۶	۲/۱۱۶۵	۰/۰۰۰۰	-
بیش اطمینانی مدیریتی	-۳/۸۹۶۱	-۲/۳۱۷۶	۰/۰۰۷۶	معکوس
محافظه کاری شرطی	-۱/۲۷۴۷	-۲/۵۴۰۲	۰/۰۱۱۵	معکوس
اندازه شرکت	۱/۱۱۷۹	۲/۱۶۵۸	۰/۰۰۴۳	مستقیم
اهرم مالی	-۰/۸۱۹۴	-۳/۱۰۹۶	۰/۰۳۳۶	معکوس
نسبت اقلام تعهدی	-۱/۴۲۶۰	-۲/۱۸۷۳	۰/۰۴۷۶	معکوس
نسبت جریان نقدی عملیاتی	۱/۳۳۹۸	۰/۰۷۷۳	۰/۹۳۳۱	عدم رابطه
ضریب تعیین مدل				
آماره F				
(P-Value)				
۰/۴۰۱۲				
۰/۹۱۵۴				
(۰/۰۱۵۴)				

۶- نتیجه گیری و بحث

در پژوهش حاضر با اتکا به ادبیات نظری پیشین تلاش شده تا تأثیر بیش اطمینانی مدیریتی که یکی از حوزه های اصلی رشته علمی مالی رفتاری است بر کیفیت گزارشگری مالی بررسی شود.

نتایج فرض اول این پژوهش نشان داده است که مدیران با اعتماد به نفس کاذب در نتیجه این باور که آنها اطلاعات ویژه ای در اختیار دارند که دیگران فاقد آن هستند، به آینده شرکت زیادی امیدوار بوده و این خصیصه موجب می گردد اثر برخی عوامل مانند تورم، نرخ ارز، تحریم ها و انواع دیگر ریسکهای

که عملکرد شرکت را تحت تأثیر قرار می دهند نادیده بگیرند، لذا در این وضعیت به علت در نظر نگرفتن برخی عوامل پیش بینی نشده، موجبات کاهش دقت پیش بینی سود شرکت فراهم و عملکرد مالی شرکت کاهش می یابد. افزون بر این، کاهش سودآوری و عملکرد مالی شرکت می تواند مشوقی برای وقوع مدیریت سود در گزارشگری مالی شود و برخی مدیران بعلت تمایل به آرامش و جلوه دادن وضعیت خوب برای شرکت، اقدام به دستکاری و مدیریت سود نمایند که این امر کیفیت گزارشگری مالی را کاهش می دهد. این نتایج مشابه یافته های پژوهش حساس یگانه و همکاران (۱۳۹۴)، بلو و همکاران (۱۳۹۴)، تاری وردی و همکاران (۱۳۹۵) و دوئلمن و همکاران (۲۰۱۵) می باشد.

نتایج فرضیه دوم تحقیق، به این مهم اشاره دارد که از آنجایی که مبنای عمده پیش بینی سود توسط مدیران، اقلام تعهدی صورتهای مالی می باشد، اعتماد به نفس زیادی و غرور مدیران موجب میگردد، به علت تمایل آنان به آرامش و جلوه دادن وضعیت خوب برای شرکت، اقدام به دستکاری و مدیریت سود نمایند که این امر محافظه کاری در صورتهای مالی را کاهش می دهد. مدیران بیش اطمینان احتمال بیشتری برای دستیابی به سودهای بالاتر در دوره های آینده قائل هستند و بدین سبب، تمایل بیشتری به بهره گرفتن از سودهای دوره های آتی جهت افزایش دادن سودهای دوره جاری دارند و این بدان معنی است که مدیران بیش اطمینان تمایل بیشتری برای گزارش سودهای بالاتر نسبت به سایر مدیران دارند و این موضوع خلاف محافظه کاری در حسابداری است. این نتایج مشابه یافته های پژوهش رامشه و ملا نظری (۱۳۹۳)، فروغی و فلاح (۱۳۹۳) و احمد و دوئلمن (۲۰۱۶) می باشد.

نتایج فرضیه سوم تحقیق، به این مهم اشاره دارد که خصلت محافظه کاری در مدیران بیش اطمینان سبب کاهش قابل توجه کیفیت گزارشگری مالی می شود، بنابراین پژوهش حاضر می تواند شواهدی از خطرات محافظه کاری و بیش اطمینانی مدیریتی برای استفاده کنندگان صورتهای مالی از جمله سرمایه گذاران و اعتباردهندگان برون سازمانی فراهم آورد.

نتایج مربوط به متغیرهای کنترلی نشان داد، شرکتی که اندازه بزرگتری دارند و یا به عبارتی دیگر میزان داراییهای زیادی دارند، با در اختیار داشتن منابع مالی کافی، مدیران متخصص و با تجربه تری در اداره امور شرکت به خدمت می گیرند که این مدیران به دلیل نداشتن اعتماد بیش از اندازه به توانایی های شخصی، سعی میکنند از طریق برقراری سیستم های نظارتی از جمله کمیته های حسابرسی، نظارت مستمری

بر گزارشهای مالی داشته و علاوه بر افزایش کیفیت گزارشگری مالی، تصمیمات صحیح تری نیز اتخاذ نمایند. همچنین یکی دیگر از نتایج این پژوهش این است که شرکتهایی که نسبت اقلام تعهدی بالاتری دارند احتمال مدیریت و دستکاری سود در آنها بیشتر است زیرا مدیران می توانند با دستکاری در اقلام تعهدی صورتهای مالی، در گزارش سود شرکت تغییراتی ایجاد نمایند که این امر موجب کاهش کیفیت گزارشگری مالی می گردد. افزون بر این، شرکتهایی که اهرم مالی بالاتری دارند بیشتر در معرض ورشکستگی می باشند. به همین دلیل با محدودیت مالی مواجه هستند و نمی توانند از فرصتهای رشد و سرمایه گذاری استفاده کنند و مجبورند منابع مالی شرکت را صرف بازپرداخت بدهیها نمایند. این امر موجب کاهش عملکرد شرکت می شود، در نتیجه کاهش سودآوری می تواند مدیران را وادار به مدیریت سود، دستکاری در گزارشگری مالی و سعی در خوب جلوه دادن عملکرد مالی شرکت نماید که این امر کیفیت گزارشگری مالی را کاهش می دهد.

این تحقیق با توجه به شواهد حاصل از مطالعه و نتایج حاصل از آزمون فرضیهها، پیشنهادهایی برای سهامداران و مدیران ارشد شرکتها به شرح زیر دارد:

براساس نتایج فرضیه اول، توصیه می شود سهامداران و مدیران ارشد شرکتها علاوه بر مشورت با بخشهای مختلف شرکت، به جهت در نظر گرفتن عواملی نظیر تورم، تغییرات شدید نرخ ارز، تحریم های سیاسی و اقتصادی و سایر نوسانات اقتصادی، از طریق برقراری جلسات منظم هیات مدیره با کارشناسان امور اقتصادی و سیاسی، دقت پیش بینی سود را افزایش داده و در نهایت تصمیمات درستی اتخاذ نمایند.

براساس نتایج فرضیه دوم و سوم این پژوهش، به سهامداران و مدیران ارشد شرکتها توصیه می شود با اعمال نظارتهای برون سازمانی مانند استفاده از خدمات موسسات حسابرسی مستقل خوشنام، مانع از شکل گیری محافظه کاریهای افراطی و همچنین کاهش کیفیت گزارشگری مالی شوند.

پیشنهادهایی برای تحقیق های آینده به شرح ذیل ارائه می گردد:

- ۱) بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک صنعت در بورس تهران؛
- ۲) مطالعه تأثیر نوع مالکیت بر روی روابط بین بیش اطمینانی مدیریتی، محافظه کاری و کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک صنعت در بورس تهران؛

Conflicts Over Dividend Policy and in Reducing Debt Costs. *The Accounting Review*, 77: pp867-890.

* Ahmed, A.S. & Duellman, S. (2016). Managerial Overconfidence and Accounting Conservatism. *Journal of Accounting Research*, 51 (1): pp1-30.

* Bagla, J, Vander Bauwhede, H. (2007). "The impact of conservatism on the cost of debt: Conditional versus unconditional conservatism". Working paper, Katholieke Universiteit, Leuven.

* Bajneski, K., Bushman, R., & Piotroski, J. (2006). "Financial reporting incentives for conservative accounting: The influence of legal and political institutions". *Journal of Accounting and Economics*, 42(1/2), pp107-148.

* Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). "Earnings quality in UK private firms: Comparative loss recognition timeliness". *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), pp83-128.

* Ball, R, Kothari, S, & Robin, A. (2001). "The effect of international institutional factors on properties of accounting earnings". *Journal of Accounting and Economics*, 29(1): 1-51.

* Ball, R., Robin, A., & Sadka, G. (2008). "Is financial reporting shaped by equity markets or by debt markets? An international study of timeliness and conservatism". *Review of Accounting Studies*, 13(1), pp 1-30.

* Basu, S. (2005). "Discussion of 'Conditional and unconditional conservatism: Concepts and modeling'". *Review of Accounting Studies*.

* Beaver, W., R. Lambert and D. Morse (2013); The information content of security prices, *Journal of Accounting and Economics*, 2: pp3-28.

* Ben-David, I. Graham, J. & Harvey, C. (2013). Managerial Miscalibration. National Bureau of Economic Research, Working Paper Series No. 16215. Available in: <http://www.nber.org/papers/w16215>.

* Catch, M. (2002). "Big auditors, private firms and accounting conservatism: Spanish evidence". *European Accounting Review*, 19(1), pp 131-159.

* Charitto, B., Burgstahler, D., Hail, L., & Leuz, C. (2000). "The importance of reporting incentives: Earnings management in European private and public firms". *The Accounting Review*, 81(5), pp983-1016.

* Duellman, S., Hurwitz, H. & Sun, Y. (2015). Managerial Overconfidence and Audit Fees. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 11(2): 148-165.

* Fung, S., Gul, F. & Krishnan, J. (2012). City-level auditor industry specialization, economies of scale, and audit pricing. *The Accounting Review*, 87(4): 1281-1307.

* Gully, M., & Hin, C. (2000). "Investor relations, liquidity and stock prices". *The Bank of America Journal of Applied Corporate Finance*, 12(4), pp1-26.

* Houy, A., Marston, C. (2009). "The organization of the investor relations function by large UK quoted companies". *Omega*, 24(4), pp400- 477.

۳) بررسی عوامل مؤثر بر بیش اطمینانی مدیریتی در شرکتهای بورسی تهران با استفاده از الگوریتم ژنتیک و شبکه های عصبی مصنوعی؛

فهرست منابع

* بولو، قاسم؛ حسنی القار، مسعود؛ (۱۳۹۴). "بررسی تاثیر بیش اطمینانی مدیریت بر هموار سازی سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" مجله دانش حسابداری؛ سال ششم، شماره ۲۱، ص ۳۱-۵۳.

* پورحیدری، علی، و حسین افلاطونی (۱۳۹۲). "انگیزه های هموارسازی سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". بررسیهای حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۲، ص ۳ تا ۱۷.

* تاری وردی، یداله؛ واحیدیان سعید (۱۳۹۵). "تاثیر بیش اطمینانی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی". اولین کنفرانس بین المللی دستاوردهای نوین پژوهشی در مدیریت، حسابداری و اقتصاد.

* ثقفی، علی، بولو، قاسم، محمدیان، محمد، (۱۳۹۰). "کیفیت اطلاعات حسابداری، سرمایه گذاری بیش از حد و جریان نقد آزاد"، مجله ی پیشرفت های حسابداری دانشگاه شیراز، دوره ی سوم، شماره ی ۲، ص ۶۳-۳۷.

* حساس یگانه، ی؛ القارم، مرفوع، م. (۱۳۹۴)، بیش اطمینانی مدیریت و حق الزحمه حسابرسی، بررسیهای حسابداری و حسابرسی دوره ۲۲، شماره ۳، ص ۳۶۳-۳۸۴.

* حیدری کردزنگنه، غلامرضا؛ زهره، عالی پور. (۱۳۸۶). "مهندسی فرهنگ خصوصی سازی". تهران: پندارفارس.

* رامشه، م؛ ملانظری، م. (۱۳۹۳). بیش اطمینانی مدیریتی و محافظه کاری، مجله دانش حسابداری، شماره ۵، ص ۵۵ تا ۷۹.

* فروغی، د؛ نخبه فلاح، ز (۱۳۹۳). تاثیر بیش اطمینانی مدیریتی بر محافظه کاری شرطی و غیر شرطی. پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۱۹، ص ۳ تا ۴۰.

* مدرس، احمد؛ حصار زاده، رضا؛ (۱۳۸۷). "کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری". فصلنامه بورس اوراق بهادار شماره ۲ ص ۸۵ تا ۱۱۶.

* مهرانی، ساسان؛ حصار زاده، رضا؛ (۱۳۹۰). "نوسانات سود و امکان پیش بینی آن" مجله دانش حسابداری، سال دوم، شماره ۶، ص ۲۷-۴۲.

* Ahmed, A, Billings B, Morton R, and Stanford-Harris M, (2011); the Role of Accounting Conservatism in Mitigating Bondholder-shareholder

- * Jensen, C. W., & mclink, R. M. (2014). The Determinants of Firms' Hedging Policies. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 20, pp 391–405.
- * Malmendier, v. & Tate, G (2005). CEO Overconfidence and corporate investment. *European Financial Management*, 11(5) : 649-659.
- * Rikardo, L. (2015). *Unemployment and Technical Innovation: A Study of Long Waves and Economic Development*. London: Frances Printer